

Sociale gezondheid

Stefaan Demarest

**Wetenschappelijk Instituut Volksgezondheid
Operationele Directie Volksgezondheid en surveillance
J. Wytsmanstraat, 14
B - 1050 Brussel
02 / 642 57 94
E-mail : stefaan.demarest@wiv-isp.be**

Inhoudstafel

Inhoudstafel	387
Samenvatting	389
1. Inleiding	390
2. Vragen	391
3. Indicatoren	392
4. Resultaten	393
4.1. <i>Appreciatie van sociale contacten (SO_1)</i>	393
4.2. <i>Deelname aan het verenigingsleven (SO_3)</i>	398
4.3. <i>Kwaliteit van sociale ondersteuning (SO_4 – SO_5)</i>	401
5. Bespreking	406
6. Bibliografie	408
Tabellen	409

Samenvatting

In de Gezondheidsenquête 2008 werd sociale gezondheid op verschillende wijzen geïndiceerd: er werd nagegaan hoe mensen hun sociale contacten appreciëren, in welke mate ze deelnemen aan het georganiseerd verenigingsleven en welke perceptie ze omtrent hun sociale ondersteuning op na houden.

Met deze indicatoren worden wellicht niet alle maar wel de meest fundamentele dimensies van sociale gezondheid belicht: enerzijds wordt informatie ingewonnen omtrent het sociaal netwerk – de structurele dimensie – waarin het individu zich bevindt. De mate waarin mensen deelnemen aan het georganiseerd verenigingsleven wordt hiervoor als indicator gekozen.

Naast deze eerder kwantitatieve dimensie, waar het vooral om aantallen gaat, komen ook eerder kwalitatieve indicatoren aan bod. Niet het aantal contacten, maar de kwaliteit ervan staat hier centraal. Concreet gaat het erom hoe mensen hun (schaarse dan wel uitgebreide) contacten percipiëren. In het rapport komen opeenvolgend de appreciatie van sociale contacten, de deelname aan het georganiseerd verenigingsleven en de (gepercipieerde) kwaliteit van de sociale ondersteuning aan bod.

Er wordt gestart met een eerder algemene vraag waarbij gepeild wordt of mensen – in globale termen – tevreden zijn over hun sociale contacten. 7% van de personen van 15 jaar of ouder is eerder of helemaal niet tevreden over hun sociale contacten; het gaat hierbij eerder om oudere personen (9% bij personen van 75 jaar en ouder) dan om jongere personen. Ondanks het feit dat het ruwe cijfermateriaal laat vermoeden dat vooral mensen in een stedelijke omgeving ontevreden zijn over hun sociale relaties, tonen voor leeftijd en geslacht gecorrigeerde resultaten aan dat er niet echt sprake is van een samenhang tussen het urbanisatieniveau en de appreciatie van sociale contacten. Niettemin liggen de percentage personen dat ontevreden is over zijn sociale relaties hoger in het (sterk verstedelijkt) Brussels Gewest dan in de andere gewesten. Interessant is

bovendien dat het percentage personen dat ontevreden is over hun sociale contacten niet varieert in de tijd. Alle maatschappelijke veranderingen in het afgelopen decennium ten spijt vermindert noch stijgt dit percentage.

33% van de bevolking van vijftien jaar en ouder geeft aan nooit deel te nemen aan het georganiseerd verenigingsleven, een activiteit die duidelijk meer in trek is bij vrouwen (37%) dan bij mannen (30%) en meer bij jongeren dan bij ouderen. Meer dan de helft van diegenen ouder dan 75 jaar stelt nooit aan dergelijke activiteiten deel te nemen. Hoog opgeleide personen worden duidelijk meer aangetrokken door het georganiseerd verenigingsleven dan laag opgeleiden; 53% van de laagst opgeleiden geeft aan nooit aan te participeren aan het verenigingsleven tegen slechts 20% van de hoogst opgeleiden. Deelname aan het verenigingsleven is significant hoger in het Vlaams dan in het Brussels of Waals Gewest. In vergelijking met de resultaten van de vorige gezondheidsenquête zit de deelname aan het verenigingsleven in de lift (in 2004 stelde 37% van de bevolking nooit aan dergelijke initiatieven deel te nemen, in 2008 gaat het om 33%).

Voor het inschatten van de (gepercipieerde) kwaliteit van sociale ondersteuning werd een nieuw instrument gebruikt, waardoor vergelijking in de tijd niet mogelijk is. Toepassing ervan geeft aan dat 16% van de bevolking slechts in beperkte mate kan rekenen op sociale ondersteuning. Leeftijd speelt hier een duidelijke rol. Bij de oudste leeftijdsgroepen stelt meer één op vijf personen zich te weinig ondersteund te voelen. Het gevoel slechts in beperkte mate te kunnen rekenen op sociale ondersteuning is gerelateerd aan het opleidingsniveau: personen met een hogere opleiding geven minder dan lager opgeleiden slechts matig ondersteund te worden. In het Vlaams Gewest is de proportie mensen dat stelt in beperkte mate sociaal ondersteund te worden, significant lager (12%) dan in het Brussels Gewest (23%) en het Waals Gewest (20%).

1. Inleiding

Het concept van sociale gezondheid is minder intuïtief dan dat van lichamelijke en geestelijke gezondheid. Niettemin vormt het als sinds 1947 onderdeel van de omschrijving van gezondheid zoals dit door de Wereldgezondheidsorganisatie wordt gehanteerd: "Health is a state of complete physical, mental and *social well-being* and not merely the absence of disease or infirmity" (1). Deze holistische benadering van gezondheid is, historisch gezien, een antwoord op wat een strikt medische benadering van gezondheid kan worden genoemd, waarbij gezondheid gepercipieerd wordt als de afwezigheid van ziekte.

Ondanks de erkenning van sociale gezondheid als essentieel element van gezondheid, bestaat er heel wat onduidelijkheid voor wat betreft het verder detailleren en meten van de sociale aspecten van gezondheid. Dit kan deels verklaard worden omdat sociale gezondheid zowel betrekking zou hebben op een kenmerk van een samenleving als op een kenmerk van individuen: een samenleving is 'gezonder' wanneer er sprake is van gelijke kansen voor iedereen en de toegang voor iedereen tot goederen en diensten noodzakelijk zijn voor het optimaal functioneren als burger (2). Om gezondheid in deze termen te meten kan worden nagegaan op welke wijze rijkdom is verdeeld, in welke mate mensen toegang hebben tot diensten, tot het besluitvormingsproces,... Met sociale gezondheid als een individueel gegeven wordt verwezen naar "die dimensie van het individueel welzijn die betrekking heeft op hoe het individu omgaat met andere mensen, hoe andere mensen reageren op hem, en hoe hij in contact met maatschappelijke instellingen en maatschappelijke mores" (2).

In het kader van deze module wordt vooral de aandacht besteed aan sociale gezondheid als individueel kenmerk. Niettemin wordt in de bespreking van alle modules van de gezondheidsenquête aandacht besteed aan de 'gezondheid' van de samenleving vooral dan in termen van sociale ongelijkheden in gezondheid: socio-economische (on-)gelijkheden, gender(on-)gelijkheden, territoriale verschillen,...

Individuele sociale gezondheid kan vanuit twee invalshoeken worden beschreven. Vanuit een eerder kwantitatieve invalshoek wordt de nadruk gelegd op de aanwezigheid en de omvang van het sociale netwerk waarin het individu zich bevindt en naar het aantal en de frequentie van sociale interactie. Op basis hiervan kunnen *structurele indicatoren* van sociale integratie worden aangemaakt. Vanuit een eerder kwalitatieve invalshoek gaat de aandacht vooral uit naar de individuele perceptie – in termen van tevredenheid of ontevredenheid – van sociale relaties, van hulp gekregen van de omgeving,... Er wordt hierbij vanuit gegaan dat een 'goede' sociale ondersteuning de nood aan affectie bevredigt, een gevoel van veiligheid creëert, de stress reduceert,... Op basis hiervan kunnen *functionele indicatoren* sociale gezondheid aangemaakt worden die vooral de functie en de kwaliteit van sociale contacten zullen beschrijven.

Sociale ondersteuning heeft op twee wijzen een impact op gezondheid: Een *directe* manier gezien het bijdraagt tot een betere bescherming tegen ziekte. De integratie in een sociaal netwerk laat toe de fundamentele nood aan veiligheid, affectie en sociaal contact te bevredigen en/of beter bestand te zijn tegen stressbronnen. Epidemiologische studies hebben aangetoond dat er een directe samenhang bestaat tussen sociale gezondheid en fysieke en/of mentale gezondheid (3). Sociale ondersteuning kan ook op een indirecte manier bijdragen tot gezondheid Een indirecte manier omdat het beschermt tegen de mogelijke gevolgen van stress voor de gezondheid ("*buffering effect*"). In dit geval, kan het sociaal netwerk beschouwd worden als een 'externe mogelijkheid' waarover individuen beschikken om zich beter te beschermen tegen de gebeurtenissen van het leven en om tegenslagen waarmee ze geconfronteerd worden en de stress waaronder ze gebukt gaan beter te overwinnen (4) (5).

2. Vragen

Voor het in kaart brengen van de sociale gezondheid, werden de volgende vragen opgenomen in de schriftelijke vragenlijst. Als gevolg hiervan werd deze informatie enkel verzameld bij respondenten van minstens 15 jaar.

De eerste twee vragen hebben betrekking op een algemene appreciatie van sociale contacten en de frequentie van deze contacten.

- SO.01. Hoe vindt u uw sociale contacten?
- SO.02. Hoe vaak hebt u doorgaans contact met verwanten, kinderen, vrienden, kennissen...?

Een daaropvolgende vraag peilt naar de mate waarin mensen participeren aan het (georganiseerd) verenigingsleven.

- SO.03. Hoe vaak hebt u de afgelopen 12 maanden deelgenomen aan bijeenkomsten of activiteiten van een vereniging zoals een jeugdbeweging, een sportclub, een recreatieve vereniging (zoals een kaartclub), een oudervereniging of een zelfhulpgroep?

Aan de hand van een set van drie vragen - afkomstig van de OSLO schaal - wordt de kwaliteit van sociale ondersteuning ingeschat.

- SO.04. Hoeveel personen staan u zo dichtbij dat u op hen kunt rekenen indien u met zware problemen geconfronteerd wordt?
- SO.05. In welke mate hebben mensen aandacht en interesse voor wat u doet?
- SO.06. Hoe gemakkelijk is het om praktische hulp van burens te krijgen als dit nodig zou zijn?

3. Indicatoren

- **SO_1** Appreciatie van sociale contacten

Deze indicator, gebaseerd op vraag SO.01, heeft betrekking op de tevredenheid over de sociale contacten. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen personen die tevreden (corresponderend met de antwoorden 'zeer tevreden' en 'eerder tevreden') zijn over contacten en zij die er ontevreden (corresponderend met de antwoorden 'eerder ontevreden' en 'echt ontevreden') over zijn.

- **SO_3** Deelname aan het verenigingsleven

Aan de hand van deze indicator, gebaseerd op vraag SO.03, wordt gemeten of personen actief deelnemen aan het verenigingsleven. De indicator is binair: er wordt enkel een onderscheid gemaakt tussen zij die wel en zij die nooit deelnemen aan initiatieven door verenigingen georganiseerd.

- **SO_4** Kwaliteit van sociale ondersteuning

Deze indicator is gebaseerd op een somscore van de vragen SO.04, SO.05 en SO.06, nadat de resultaten voor de vragen SO.05 en SO.06 gespiegeld worden. Deze somscore (van minimum 3 en maximum 14) wordt gehercodeerd in 3 groepen:

1. beperkte sociale ondersteuning (range van 3 tot 8),
2. matige sociale ondersteuning (range van 9 tot 11) en
3. sterke sociale ondersteuning (range van 12 tot 14).

Indicator **SO_5** is een variant van indicator SO_4 en onderscheidt enkel die groep met beperkte sociale ondersteuning van alle andere groepen.

4. Resultaten

4.1. Appreciatie van sociale contacten (SO_1)

4.1.1. België

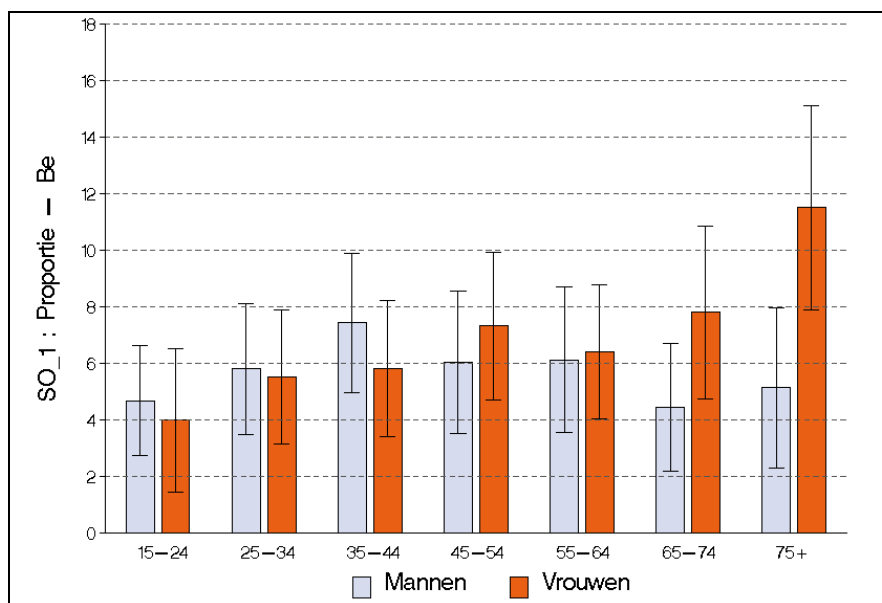
In België geeft 7% van de personen van 15 jaar of ouder aan eerder of helemaal ontevreden te zijn over hun sociale contacten.

Analyse volgens geslacht en leeftijd

Vrouwen (7%) geven iets meer dan mannen (6%) aan eerder of helemaal ontevreden te zijn over hun sociale contacten. Na correctie voor leeftijd verdwijnt echter dit verschil.

De proportie personen dat ontevreden is over hun sociale relaties stijgt met de leeftijd. Waar in de jongste leeftijdsgroep 4% van de personen ontevreden is over hun sociale relaties, stijgt die percentage tot 9% in de leeftijdsgroep van 75 jaar of ouder. In deze leeftijdsgroep is het percentage vrouwen dat ontevreden is over hun sociale contacten significant hoger dan het percentage mannen.

Figuur 1 Percentage van de bevolking (van 15 jaar of ouder) dat stelt eerder of helemaal ontevreden te zijn over hun sociale contacten, volgens geslacht en leeftijd, Gezondheidsenquête, 2008, België.

Analyse volgens socio-economische achtergrondkenmerken

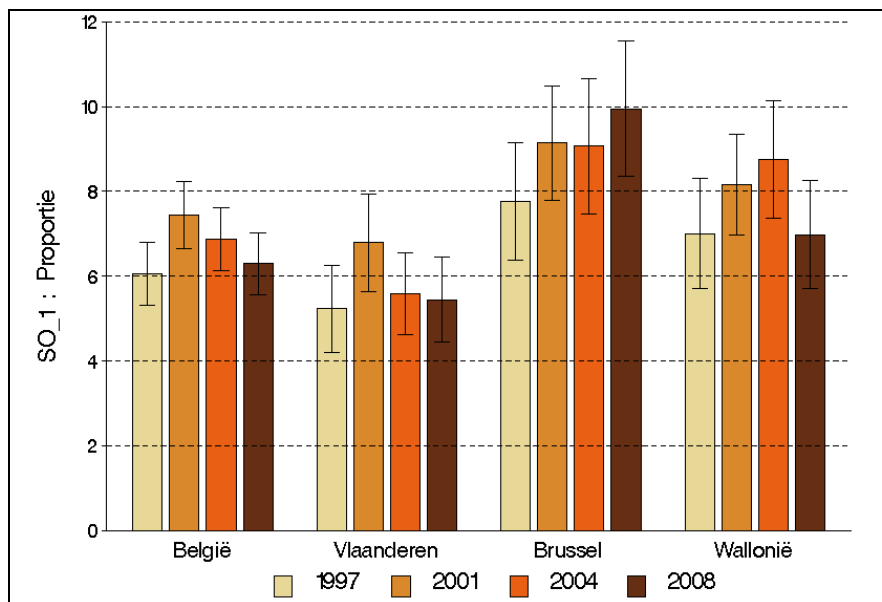
De ruwe resultaten suggereren dat er een samenhang steekt tussen het opleidingsniveau en de tevredenheid over sociale contacten: bij diegenen die geen of slechts een diploma lager onderwijs hebben is het percentage personen dat ontevreden is over hun sociale relaties hoger (10%) dan bij diegenen die beschikken over een diploma hoger onderwijs (5%). Na controle voor leeftijd en geslacht kan worden vastgesteld dat het verschil tussen de laagst en de hoogst opleiden significant is.

Voorals personen woonachtig in een stedelijk gebied geven aan ontevreden te zijn over hun sociale contacten (7%) in vergelijking met personen woonachtig in halfstedelijke of landelijke gebieden (5%). Dit verschil kan, althans deels, teruggebracht worden tot verschillen in leeftijds- en geslachtsstructuur tussen deze gebieden. Na correctie voor leeftijd en geslacht zijn de prevalenties niet significant verschillend.

Evolutie over de tijd

Het percentage personen dat ontevreden is over hun sociale contacten is stabiel doorheen de tijd. Toepassing van meer gesofisticeerde statistische analyse bevestigt het onveranderd karakter van deze indicator doorheen de tijd.

Figuur 2 Percentage van de bevolking (van 15 jaar of ouder) dat stelt eerder of helemaal ontevreden te zijn over hun sociale contacten, volgens regio en jaar, Gezondheidsenquête, 2008, België.

4.1.2. Regio's

Het percentage personen dat ontevreden is over hun sociale contacten is het hoogst in het Brussels Gewest (10%) in vergelijking met het Vlaams Gewest (5%) en het Waals Gewest (7%). Na correctie voor leeftijd en geslacht is deze prevalentie significant hoger in het Brussels Gewest dan in beide overige gewesten.

Hiermee wijken de cijfers af van het geen de resultaten van de Gezondheidsenquête 2004 aan gaven: toen lag het percentage ontevreden personen lager in het Vlaams Gewest dan in het Brussels of Waals Gewest. De resultaten voor 2008 geven aan dat de percentages ontevreden personen in het Vlaams en Waals Gewest dicht bijeen liggen, terwijl (6 à 7%) terwijl dit percentage in het Brussels Gewest hoog blijft.

Vlaams Gewest

Analyse volgens geslacht en leeftijd

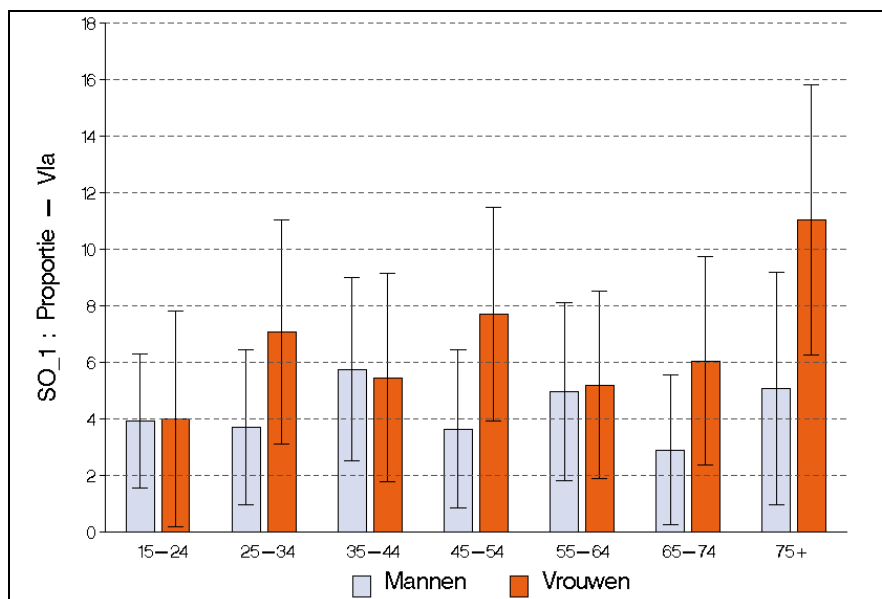
In het Vlaams Gewest geeft 6% van de personen van 15 jaar of ouder aan eerder of helemaal ontevreden te zijn over hun sociale contacten.

Dit percentage is iets hoger bij vrouwen (7%) dan bij mannen (4%), maar na correctie voor leeftijd, zijn voorvermelde verschillen niet significant. Ontevredenheid over de sociale contacten lijkt niet echt met leeftijd gerelateerd te zijn, enkel in de oudste hier onderscheiden leeftijdsgroep (75 jaar en ouder) ligt het cijfer hoger dan in de andere leeftijdsgroepen. Na correctie voor geslacht is dit verschil echter niet significant.

Zoals dit ook het geval was voor de resultaten voor België, lijkt er een samenhang te bestaan tussen opleidingsniveau en tevredenheid over sociale contacten: bij lager opgeleiden kunnen relatief meer mensen teruggevonden worden die ontevreden zijn over hun sociale contacten in vergelijking met hoger opgeleiden. Niettemin – en dit in tegenstelling tot wat voor België teruggevonden kon worden – zijn de verschillen tussen de diverse opleidingscategorieën niet significant na correctie voor leeftijd en geslacht.

Zoals dit het geval was voor België, kunnen geen hangt (on-)tevredenheid over sociale relaties niet samen met de urbanisatiegraad; ook is het percentage personen dat ontevreden is over hun sociale contacten, stabiel over de verschillende jaren van de enquête.

Figuur 3 Percentage van de bevolking (van 15 jaar of ouder) dat stelt eerder of helemaal ontevreden te zijn over hun sociale contacten, volgens geslacht en leeftijd, Gezondheidsenquête, 2008, België – Vlaams Gewest.

Brussels Gewest

In het Brussels Gewest geeft 10% van de personen van 15 jaar of ouder aan eerder of helemaal ontevreden te zijn over hun sociale contacten.

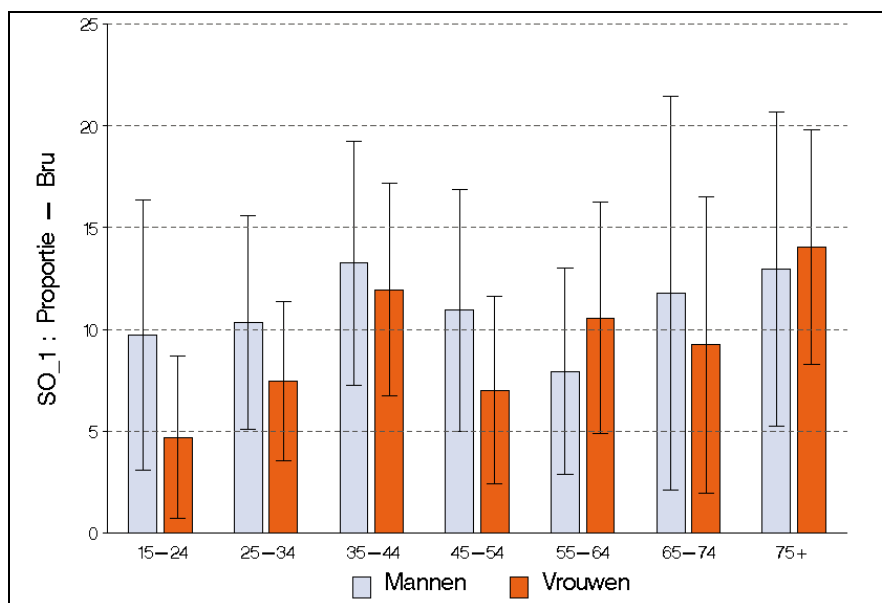
Mannen (11%) geven iets meer dan vrouwen (9%) ontevreden te zijn. Ontevredenheid over de sociale contacten hangt samen met de leeftijd: waar 'slechts' 7% van de jongeren (tussen 15 en 24 jaar) ontevreden is over hun sociale contacten, stijgt dit percentage tot 14% bij de oudste hier onderscheiden leeftijdsgroep. Ondanks dit uitgesproken verschil, is deze niet statistisch significant na correctie voor geslacht.

Voor het Brussels Gewest kan een uitgesproken samenhang teruggevonden worden tussen het opleidingsniveau en de (on-)tevredenheid over sociale contacten. Bij diegenen zonder diploma of met slechts een diploma lager onderwijs geeft 20% aan ontevreden te zijn over hun sociale contacten. Naarmate het opleidingsniveau stijgt, daalt het percentage personen dat ontevreden is om uiteindelijk 9% te bedragen bij diegenen met een diploma hoger onderwijs. Na correctie voor leeftijd en geslacht kan een significant verschil teruggevonden worden tussen diegenen zonder diploma (of slechts een diploma lager onderwijs) en de hoogst opgeleiden.

In vergelijking met de steden in het Vlaams Gewest (Gent en Antwerpen) (8%) en deze in het Waals Gewest (Liège en Charleroi)(6%) is het percentage personen ontevreden is over zijn sociale contacten niet hoger in het Brussels Gewest, althans na correctie voor leeftijd en geslacht.

Over de verschillende meetmomenten heen lijkt het percentage personen dat ontevreden is over hun sociale contacten te stijgen (8% in 1997, 9% in 2001, 9% in 2004, 10% in 2008). Na correctie voor leeftijd en geslacht zijn deze verschillen echter niet statistisch significant.

Figuur 4 Percentage van de bevolking (van 15 jaar of ouder) dat stelt eerder of helemaal ontevreden te zijn over hun sociale contacten, volgens geslacht en leeftijd, Gezondheidsenquête, 2008, België – Brussels Gewest.

Waals Gewest

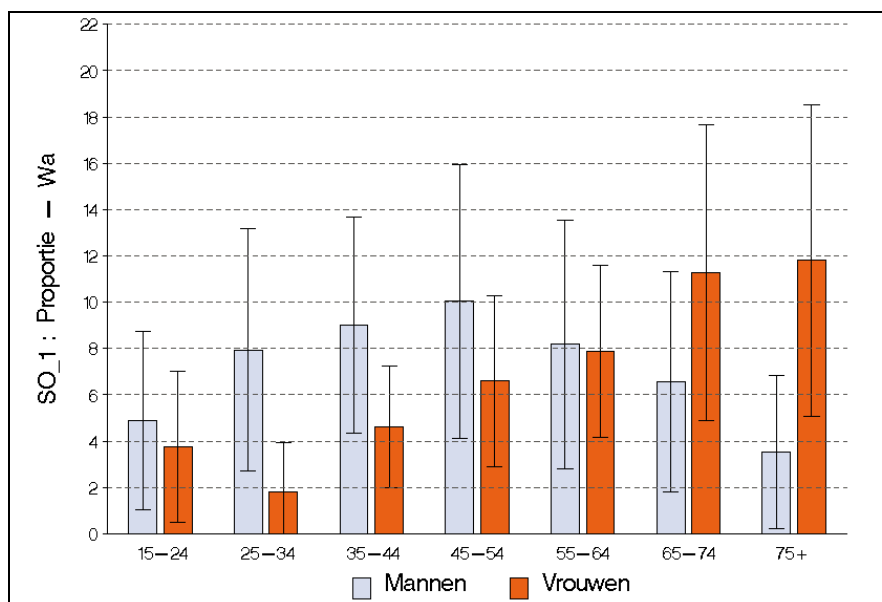
In het Waals Gewest geeft 7% van de personen van 15 jaar of ouder aan eerder of helemaal ontevreden te zijn over hun sociale contacten.

Mannen (8%) geven iets meer dan vrouwen (6%) ontevreden te zijn, maar dit verschil is niet significant na correctie voor leeftijd. Alhoewel de hoogste percentages van personen die ontevreden zijn over hun sociale contacten teruggevonden kunnen worden bij de oudste leeftijdsgroepen, is er van een hechte samenhang tussen appreciatie van sociale contacten en leeftijd geen sprake.

Zoals ook dit het geval was voor de andere Gewesten, kan vooral bij diegenen die een lagere (of geen) opleiding genoten hebben de hoogste percentages teruggevonden worden van personen die ontevreden zijn over hun sociale relaties. Een significante samenhang tussen het opleidingsniveau en (on-)tevredenheid kan echter niet vastgesteld worden.

Zoals beschreven voor België is het percentage personen dat ontevreden is over hun sociale contacten vrij stabiel over de tijd zowel in ruwe cijfers als in voor leeftijd en geslacht gecorrigeerde cijfers.

Figuur 5 Percentage van de bevolking (van 15 jaar of ouder) dat stelt eerder of helemaal ontevreden te zijn over hun sociale contacten, volgens geslacht en leeftijd, Gezondheidsenquête, 2008, België – Waals Gewest.

4.2. Deelname aan het verenigingsleven (SO_3)

4.2.1. België

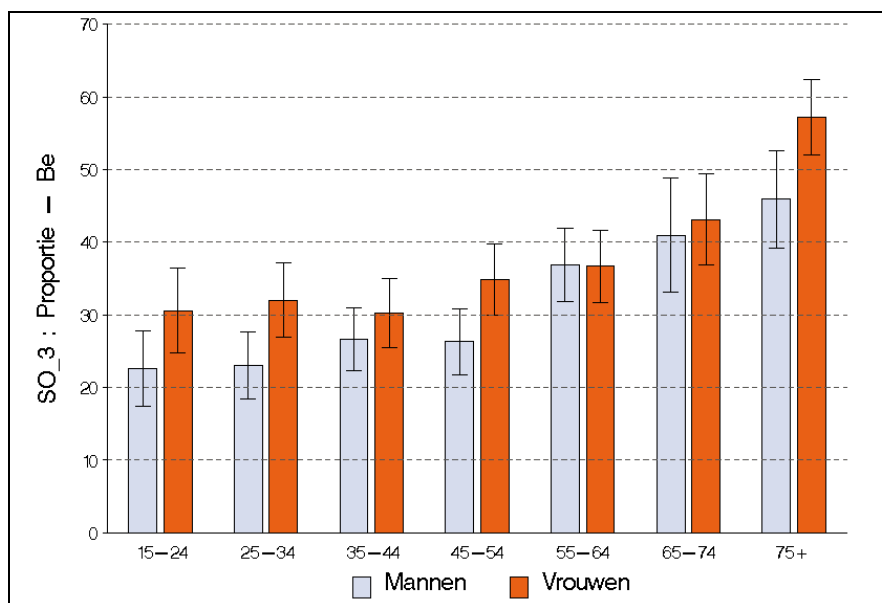
Deelname aan het verenigingsleven lijkt in de lift te zitten: waar in 2004 37% van de bevolking aangaf nooit aan het verenigingsleven deel te nemen, daalt dit percentage tot 33% in 2008, een verschil dat ook na correctie voor leeftijd en geslacht significant is.

33% van de bevolking van vijftien jaar en ouder geeft aan nooit deel te nemen aan het georganiseerd verenigingsleven.

Analyse volgens geslacht en leeftijd

Dit percentage is duidelijk lager bij mannen (30%) dan bij vrouwen (37%). Ook na correctie voor leeftijd blijkt dat het verenigingsleven op significante wijze populairder is bij vrouwen dan bij mannen. Het percentage personen dat nooit deel neemt aan dergelijke activiteiten stijgt met de leeftijd: waar 27% in de leeftijdsgroep '15 tot 24 jaar' nooit aan het verenigingsleven deelneemt, stijgt dit percentage tot 53% in de oudste hier onderscheiden leeftijdsgroep.

Figuur 6 Percentage van de van 15 jaar of ouder) dat aangeeft nooit deel te nemen aan activiteiten georganiseerd door verenigingen, volgens geslacht en leeftijd, Gezondheidsenquête, België, 2008

Analyse volgens socio-economische achtergrondkenmerken

Er kan een duidelijke samenhang vastgesteld worden tussen het opleidingsniveau en het al dan niet participeren aan het verenigingsleven: 53% van diegenen die geen of slechts een diploma lager onderwijs heeft, geeft aan nooit deel te nemen aan het verenigingsleven. Bij de hoger opgeleiden is dit percentage lager: 37% bij diegenen met een diploma hoger middelbaar onderwijs, 20% bij diegenen met een diploma hoger onderwijs. Na controle voor leeftijd en geslacht, mag worden besloten dat het percentage voor de hoger opgeleiden significant lager ligt in vergelijking met personen met een eerder beperkte opleiding.

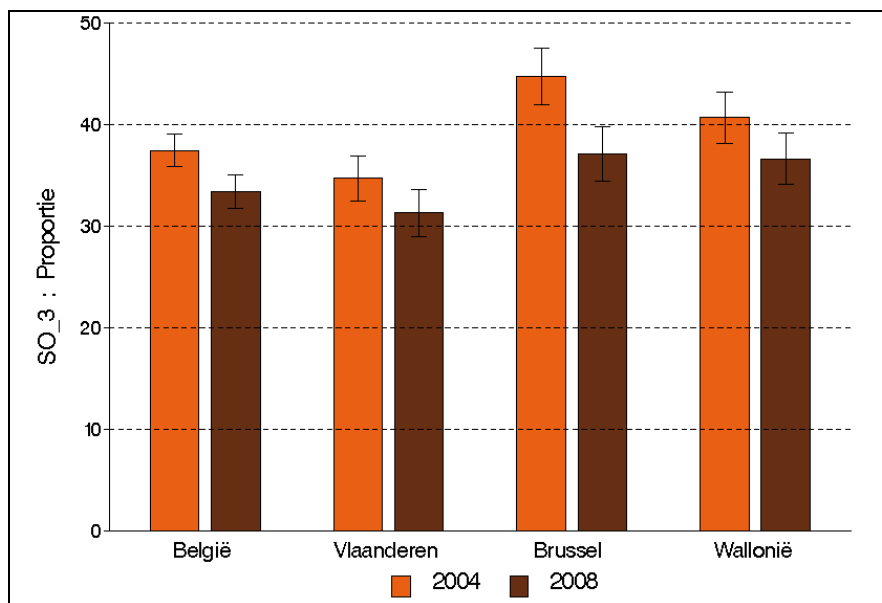
De populariteit van het verenigingsleven varieert in functie van de urbanisatiegraad: in landelijke gebieden kunnen verenigingen op de meeste aanhang rekenen: 30% van diegenen wonend in landelijke gebieden nemen nooit deel aan het verenigingsleven. Dit percentage is een stuk hoger in stedelijke gebieden: 37% van de inwoners van stedelijke gebieden laat het verenigingsleven helemaal links liggen. Ook na correctie voor leeftijd en geslacht wordt dit beeld teruggevonden: bij personen wonend in stedelijke gebieden ligt het percentage personen dat nooit deel neemt aan het verenigingsleven significant hoger.

Deelname aan het verenigingsleven lijkt in de lift te zitten: waar in 2004 37% van de bevolking aangaf nooit aan het verenigingsleven deel te nemen, daalt dit percentage tot 33% in 2008, een verschil dat ook na correctie voor leeftijd en geslacht significant is.

4.3.2. Regio's

De populariteit van het verenigingsleven is het laagst in het Brussels en Waals Gewest: 37% van hun inwoners geeft aan nooit deel te nemen aan door verenigingen georganiseerde activiteiten. Het georganiseerd verenigingsleven is duidelijk meer populair in het Vlaams Gewest: 'slechts' 31% van de inwoners van het Vlaams Gewest geeft aan nooit deel te nemen aan door verenigingen georganiseerde activiteiten. Na correctie voor leeftijd en geslacht blijkt dat het verenigingsleven significant meer populairder te zijn in het Vlaams Gewest.

Figuur 7 Percentage van de van 15 jaar of ouder) dat aangeeft nooit deel te nemen aan activiteiten georganiseerd door verenigingen, volgens gewest en jaar, Gezondheidsenquête, België, 2008.

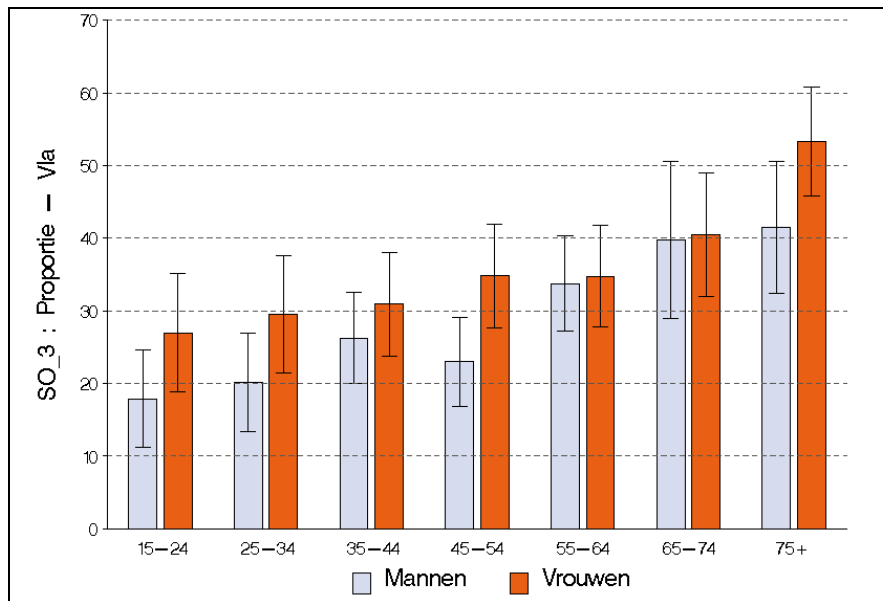

Vlaams Gewest

De resultaten voor het Vlaams Gewest vertonen een zelfde tendens als deze voor België: mannen (27%) geven significant minder dan vrouwen (35%) aan nooit aan activiteiten door verenigingen georganiseerd deel te nemen. Ook in het Vlaams Gewest lijken vooral ouderen uit de boot te vallen; 48,5% van de 75-plussers neemt nooit deel aan het verenigingsleven. Zoals dit ook al het geval was voor België, is er ook in het Vlaams Gewest een duidelijke sociale gradiënt vast te stellen: de hoogst opgeleiden stellen significant minder dan de lager opgeleiden nooit aan het verenigingsleven deel te nemen.

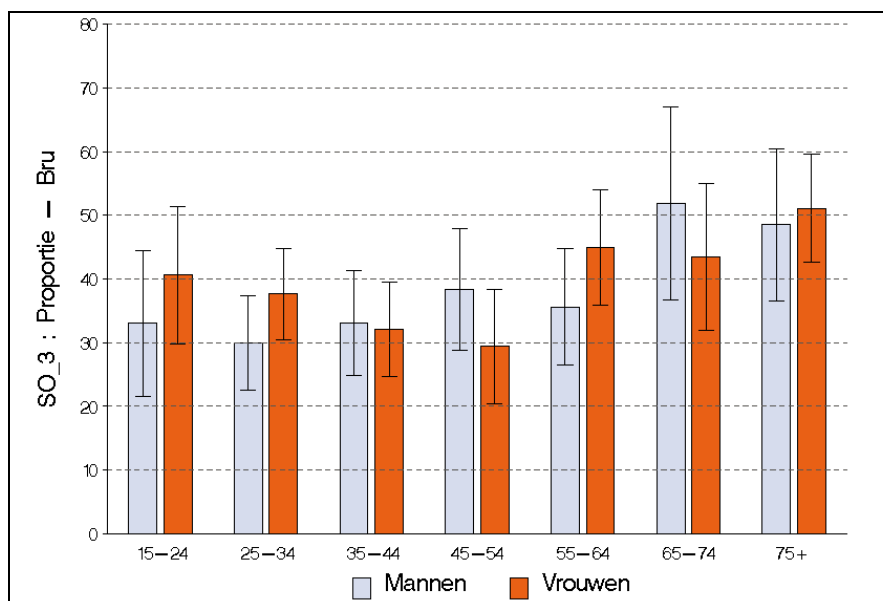
Figuur 8 Percentage van de van 15 jaar of ouder) dat aangeeft nooit deel te nemen aan activiteiten georganiseerd door verenigingen, volgens geslacht en leeftijd, Gezondheidsenquête, België, 2008 – Vlaams Gewest.

Brussels Gewest

In tegenstelling tot de resultaten voor de overige gewesten is er in het Brussels Gewest geen significant verschil tussen mannen en vrouwen voor wat betreft de deelname aan het verenigingsleven. Wél overeenkomend met de overige gewesten is dat de bij diegenen behorend tot de oudste leeftijdsgroep deze deelname significant lager ligt dan bij de overige leeftijdsgroepen. De sociale gradiënt die ook voor België kon worden vastgesteld is voor het Brussels Gewest nog meer uitgesproken: tweederden van de laagst opgeleide bevolkingsgroep stelt nooit aan het verenigingsleven deel te nemen, terwijl het bij de hoogst opgeleiden om één kwart van de bevolking gaat.

Figuur 9 Percentage van de van 15 jaar of ouder) dat aangeeft nooit deel te nemen aan activiteiten georganiseerd door verenigingen, volgens geslacht en leeftijd, Gezondheidsenquête, België, 2008 – Brussels Gewest.

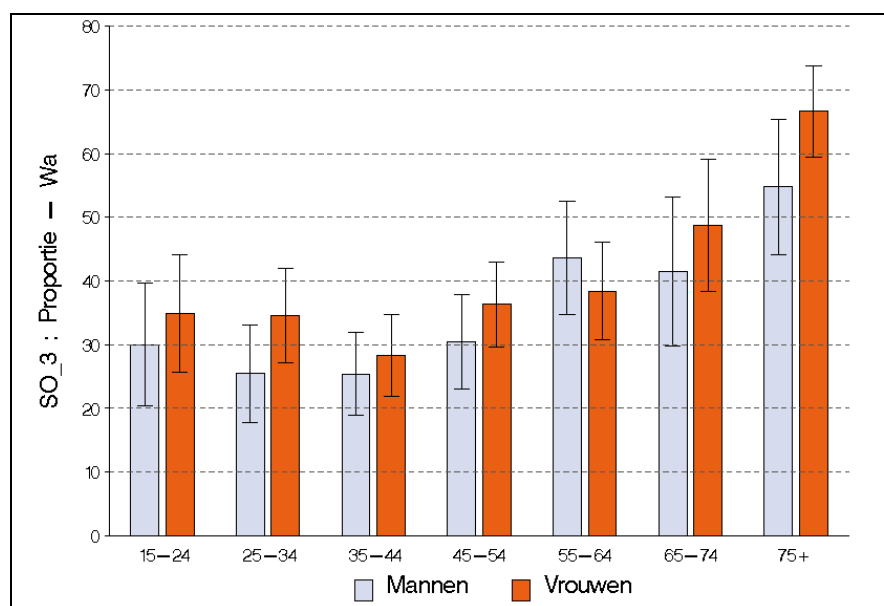

Waals Gewest

In ruwe cijfers geven vrouwen (40%) meer dan mannen (34%) aan nooit aan het verenigingsleven deel te nemen. Dit verschil kan echter deels teruggebracht worden tot verschillen in de leeftijdsopbouw; na correctie voor leeftijd is dit verschil immers niet significant. Ook in het Waals Gewest lijkt het verenigingsleven minder aan te sluiten bij de noden van de bejaarden: 62% van de 75-plussers geeft aan nooit aan het verenigingsleven deel te nemen. Zoals in de overige gewesten, participeren personen met een hoger diploma meer in het verenigingsleven dan personen behorend tot een ander opleidingsniveau.

Figuur 10 Percentage van de van 15 jaar of ouder) dat aangeeft nooit deel te nemen aan activiteiten georganiseerd door verenigingen, volgens geslacht en leeftijd, Gezondheidsenquête, België, 2008 – Waals Gewest.

4.3. Kwaliteit van sociale ondersteuning (SO_4 – SO_5)

4.3.1. België

Globaal genomen stelt 16% van de bevolking van 15 jaar en ouder dat ze slechts in beperkte mate kunnen rekenen op sociale ondersteuning, 49% geeft aan eerder matig ondersteund te worden terwijl 35% van de bevolking aangeeft op een sterk sociaal netwerk te kunnen terugvallen. In het hiernavolgende wordt vooral de klemtoon gelegd op personen die aangeven slechts op een zwakke sociale ondersteuning te kunnen rekenen.

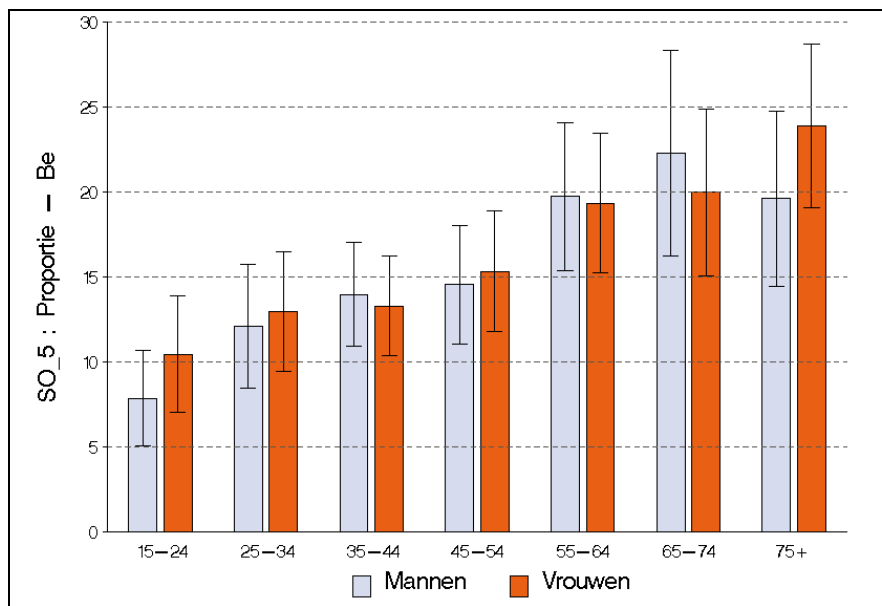
Analyse volgens leeftijd en geslacht

De perceptie slechts op een zwakke sociale ondersteuning te kunnen rekenen, lijkt niet gerelateerd te zijn aan het geslacht: weliswaar geven vrouwen (16%) iets meer dan mannen (15%) aan in dergelijk geval te zijn, maar dit verschil kan volledig verklaard worden door verschillen in de leeftijdsstructuur van mannen en vrouwen.

Het gevoel slecht zwak ondersteund te worden hangt samen met de leeftijd: jongeren hebben veel minder dat gevoel dan ouderen en de percentages personen dat aangeeft zwak ondersteund te worden, stijgt systematisch met de leeftijd. Bij de oudste leeftijdsgroep stelt meer dan één op vijf personen in dit geval te zijn. Correctie voor geslacht mildert de verschillen tussen de leeftijdsgroepen, maar doet de minder gunstige situatie voor de oudere leeftijdsgroepen niet verdwijnen.

Figuur 11 Percentage van de bevolking (van 15 jaar of ouder) dat aangeeft op een zwakke sociale ondersteuning te kunnen rekenen, volgens geslacht en leeftijd, Gezondheidsenquête, België, 2008.

Analyse volgens socio-economische achtergrondkenmerken

Diegenen met een eerder beperkte opleiding geven in hogere mate aan op een zwakke sociale ondersteuning te kunnen rekenen (25% van diegenen zonder diploma of een diploma lager onderwijs, 20% van diegenen met een diploma lager middelbaar) dan personen met een diploma hoger onderwijs (10%). Het verschil tussen diegenen met een diploma hoger onderwijs enerzijds en alle lagere opleidingsniveaus anderzijds, is significant na correctie voor geslacht en leeftijd.

Hoewel het ruwe cijfermateriaal aangeeft dat de proportie personen met een zwakke sociale ondersteuning hoger is in stedelijke gebieden (17%) dan in halfstedelijke (14%) of landelijke gebieden (15%), verdwijnen deze verschillen na correctie voor leeftijd en geslacht.

Analyse doorheen de tijd

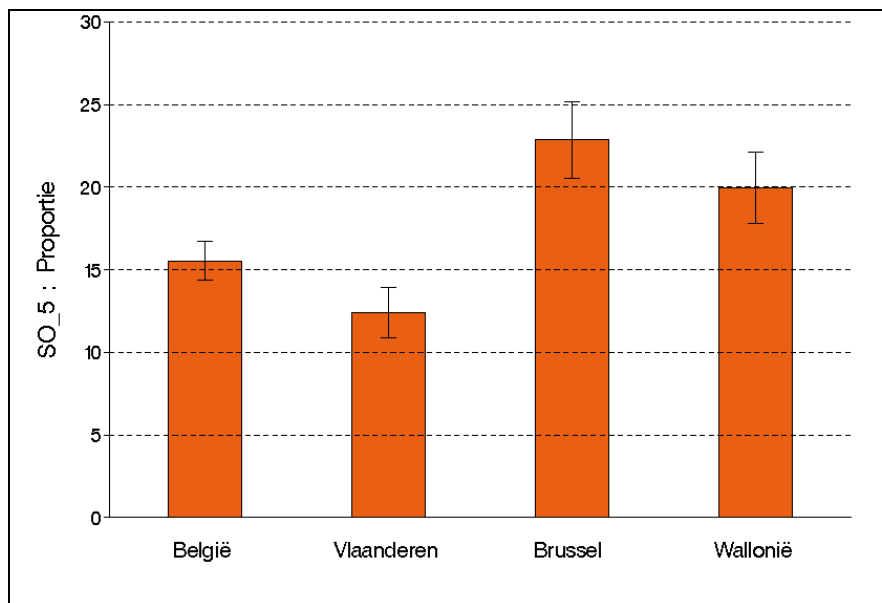
De voor dit item gebruikte vragenlijst werd voor het eerst in de Gezondheidsenquête 2008 opgenomen (in voorgaande jaren werd hiervoor een andere vragenset gebruikt) waardoor vergelijking met de resultaten van vorige enquêtes niet mogelijk is.

4.3.2. Regio's

De proportie personen met een povere sociale ondersteuning is het hoogst in het Brussels Gewest (23%), gevolgd door het Waals Gewest (20%) en het Vlaams Gewest (12%). Het verschil tussen de percentages voor het Vlaams Gewest enerzijds en het Brussels en Waals Gewest anderzijds, blijft significant na correctie voor leeftijd en geslacht.

Figuur 12 Percentage van de bevolking (van 15 jaar of ouder) dat aangeeft op een zwakke sociale ondersteuning te kunnen rekenen, volgens gewest, Gezondheidsenquête, België, 2008

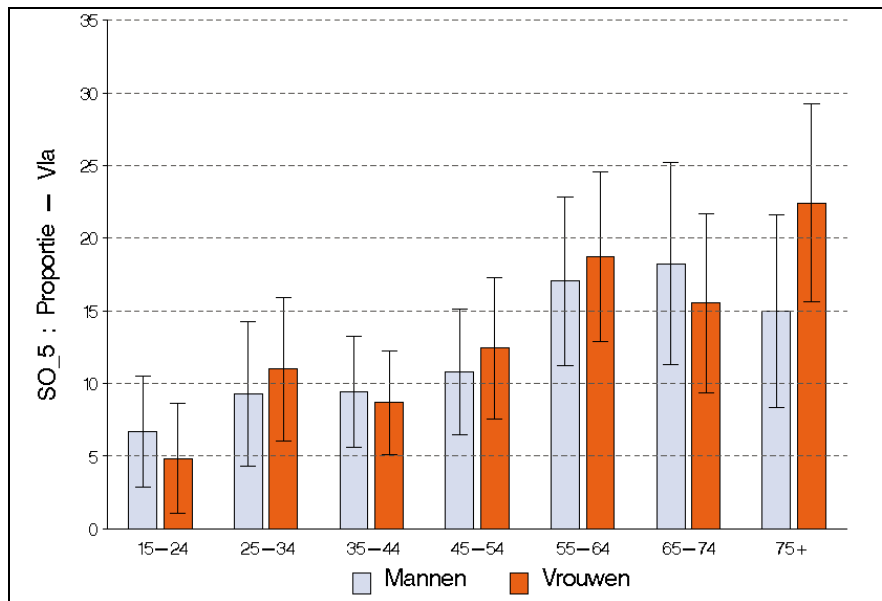
Vlaams Gewest

In het Vlaams Gewest stelt 12% van de bevolking (van 15 jaar of ouder) slechts op een zwakke sociale ondersteuning te kunnen rekenen, 50% omschrijft deze ondersteuning als 'matig' en 38% geeft aan op een sterke sociale ondersteuning te beschikken.

Het profiel van die personen die een zwakke sociale ondersteuning melden, komt overeen met profiel dat ook voor België terug gevonden kon worden: geen verschil tussen mannen en vrouwen, het gaat proportioneel meer om ouderen en om personen met een eerder beperkt opleidingsniveau (hoewel personen met een diploma lager secundair niet helemaal in het plaatje passen gezien het percentage personen meteen zwakke sociale ondersteuning er na correctie voor leeftijd en geslacht lager is dan bij personen met een diploma hoger secundair).

Figuur 13 Percentage van de bevolking (van 15 jaar of ouder) dat aangeeft op een zwakke sociale ondersteuning te kunnen rekenen, volgens geslacht en leeftijd, Gezondheidsenquête, België, 2008 – Vlaams Gewest.

Brussels Gewest

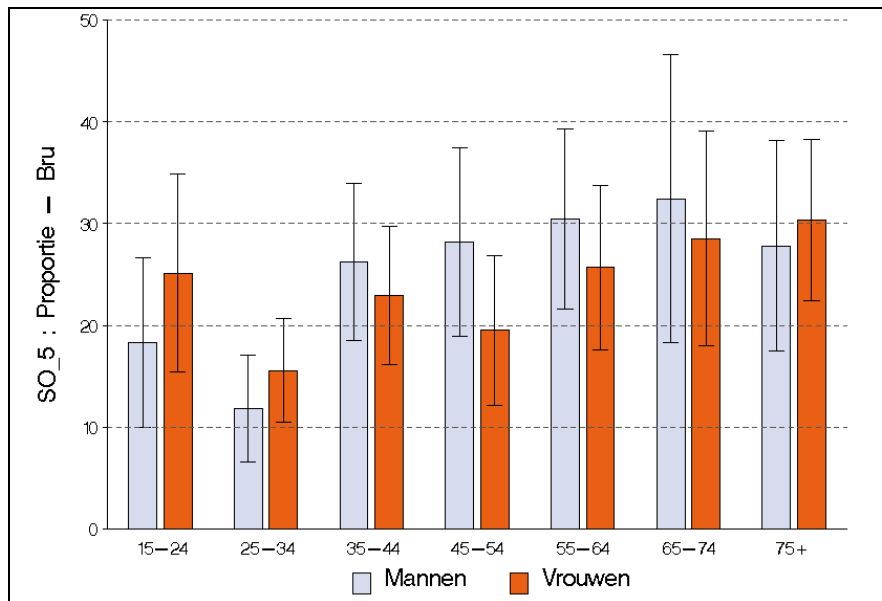
In het Brussels Gewest stelt 23% van de bevolking (van 15 jaar of ouder) slechts op een zwakke sociale ondersteuning te kunnen rekenen, 47% omschrijft deze ondersteuning als 'matig' en 30% geeft aan op een sterke sociale ondersteuning te beschikken.

De resultaten voor het Brussels Gewest wijken deels af van het globale, Belgische, profiel. Vooreerst werd al vermeld dat het percentage personen dat aangeeft slechts op een zwakke sociale ondersteuning te kunnen rekenen er het hoogst van alle gewesten (23%). Ook kenmerkend voor het Brussels Gewest is de verschillen in functie van de leeftijd minder uitgesproken zijn. Weliswaar is de proportie personen met een zwakke sociale ondersteuning het hoogst in de oudere leeftijdsgroepen, toch kan vastgesteld worden dat ook bij jongeren ongeveer één kwart van de bevolking een zwakke sociale ondersteuning meldt. Significante verschillen tussen de verschillende leeftijdsgroepen kunnen niet of nauwelijks teruggevonden worden. Personen met een diploma hoger onderwijs geven significant minder dan personen zonder diploma of met slechts een diploma lager aan over een zwakke sociale ondersteuning te beschikken. Ook hier passen de resultaten voor diegenen met een diploma lager secundair, na correctie voor leeftijd en geslacht niet helemaal in het plaatje (geen significant verschil met de andere opleidingsniveaus).

Het verschil tussen Brussel (23%) en de grote Vlaamse steden (Gent en Antwerpen) (12%) is uitgesproken en statistisch significant, terwijl er nauwelijks een verschil vastgesteld kan worden tussen Brussel en beide Waalse steden (Liège en Charleroi) (22%). Het verschil in de proportie mensen met een zwakke ondersteuning tussen het Vlaams Gewest en respectievelijk het Brussels en Waals Gewest, kan ook teruggevonden worden wanneer Vlaamse met respectievelijk Brussels en de Waalse grootsteden vergeleken worden.

Figuur 14 Percentage van de bevolking (van 15 jaar of ouder) dat aangeeft op een zwakke sociale ondersteuning te kunnen rekenen, volgens geslacht en leeftijd, Gezondheidsenquête, België, 2008 – Brussels Gewest.

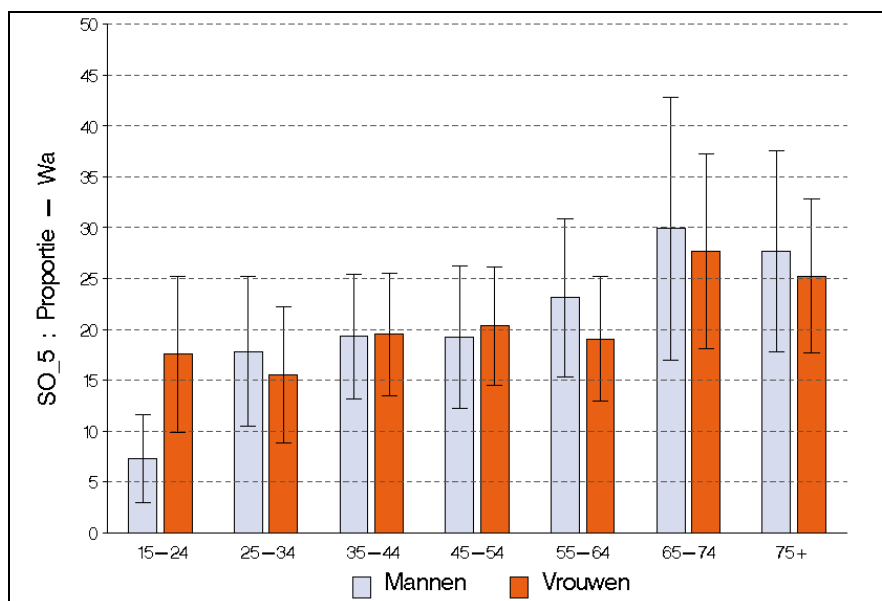

Waals Gewest

In het Waals Gewest stelt 20% van de bevolking (van 15 jaar of ouder) slechts op een zwakke sociale ondersteuning te kunnen rekenen, 49% omschrijft deze ondersteuning als 'matig' en 31% geeft aan op een sterke sociale ondersteuning te beschikken.

Het profiel van toepassing voor het Waals Gewest komt in grote mate overeen met deze vastgesteld voor België; geen verschil tussen mannen en vrouwen, naarmate de leeftijd stijgt, stijgt althans zo toont het ruwe cijfermateriaal aan, de proportie personen met een eerder zwakke sociale ondersteuning (hoewel na correctie voor geslacht er nauwelijks sprake is van significante verschillen volgens leeftijd) en een sociale gradiënt. Een zwakke sociale ondersteuning tenslotte, vertoont geen samenhang met het urbanisatieniveau.

Figuur 15 Percentage van de bevolking (van 15 jaar of ouder) dat aangeeft op een zwakke sociale ondersteuning te kunnen rekenen, volgens geslacht en leeftijd, Gezondheidsenquête, België, 2008 – Waals Gewest.

5. Bespreking

Hoe subjectief de indicator 'tevredenheid over sociale contacten' ook moge zijn is ze wellicht meer belangrijk dan een eerder 'objectieve' indicator zoals het aantal sociale contacten. Het geeft het begrip sociale isolatie een eerder kwalitatieve, dan een zuiver kwantitatieve invulling. Het tijdperk van druk GSM-verkeer, en van steeds meer uitdeinende 'sociale' websites, maakt een vraagstelling naar het aantal contacten steeds minder zinvol. Van veel meer belang is de vraag of deze contacten beantwoorden aan de fundamenteel menselijke nood aan sociaal contact. Waar, in globale termen, zo'n 7% van de bevolking aangeeft eerder of helemaal ontevreden te zijn over hun sociale contacten, gaat het bij de oudere bevolking (75 jaar en ouder) om één persoon op tien. Ontevredenheid over sociale contacten komt – in vergelijking met de hoogst opgeleiden – ook significant meer voor bij de laagst opgeleiden. In het Brussels Gewest kan het hoogste percentage personen teruggevonden (10%) worden dat ontevreden is over hun sociale relaties. Wij zien een evolutie over de tijd : de percentages van toepassing op het Vlaams en Waals Gewest lijken te convergeren in 2008 in vergelijking met de resultaten van de Gezondheidsenquête 2004.

Eén derde van de bevolking van vijftien jaar en ouder stelt nooit aan het georganiseerd verenigingsleven deel te nemen. Bij personen van 75 jaar en ouder gaat het om de helft van de bevolking. Deels kunnen deze percentages verklaard worden door het eenvoudige feit dat het 'aanbod' van het verenigingsleven wellicht meer gericht is op het actieve deel van de bevolking, waardoor (hoog-)bejaarden minder aan bod komen. Onduidelijkheid over wat onder het 'georganiseerd verenigingsleven' verstaan moet worden kan een bijkomende verklaring zijn. In de vragenlijst werd – met het oog op de verduidelijking van de vraag – enkele voorbeelden in de vraagstelling opgenomen (jeugdbeweging, een sportclub, een recreatieve vereniging (zoals een kaartclub), een oudervereniging of een zelfhulpgroep) ... Misschien hebben respondenten zich te veel vastgepind op deze voorbeelden.

Duidelijk is dat het georganiseerd verenigingsleven vooral hooggeschoolden aantrekt. De laaggeschoolden meer dan dubbel zoveel als de hoogst geschoolden aangeven nooit aan het verenigingsleven deel te nemen. Ook hier schuilt een deel van de verklaring erin dat het 'aanbod' van het verenigingsleven minder aansluit bij de preferenties van lager geschoolden, maar integendeel beter aansluit bij de levenswereld van hoger geschoolden. Ook financiële beperkingen om deel te nemen aan het verenigingsleven kan hierbij een rol spelen.

De gestructureerde sociale netwerken, waarvan het verenigingsleven deel uitmaakt, is minder hecht in stedelijke dan in halfstedelijke of landelijke gebieden. Anonimisering als kenmerk van verstedelijking vindt ook zijn neerslag in een verminderende interesse in, en deelname aan het verenigingsleven.

Globaal genomen en in vergelijking met de resultaten van 2004, zit het verenigingsleven terug in de lift: het percentage personen dat stelt nooit eraan deel te nemen daalt immers op een significante wijze. Blijkbaar is er een hernieuwde belangstelling in het verenigingsleven, wellicht geïnduceerd door veranderingen in het aanbod die meer lijken aan te sluiten bij de (nieuwe) behoeften van mensen.

Voor het inschatten van de kwaliteit van sociale contacten werd in de gezondheidsenquête 2008 een nieuw instrument – de OSLO schaal – gehanteerd. In de gezondheidsenquête 2001 en 2004 werd hiervoor de meer uitgebreide “Medical Outcome Study Social Support Survey” (MOS) gebruikt. Op basis van dit instrument werd, zowel voor 2001 als voor 2004 het percentage personen dat een eerder negatieve perceptie omtrent hun sociale ondersteuning hadden op 8% geschat. Toepassing van de OSLO schaal verdubbelt dit percentage (16%). Het is duidelijk dat beide instrumenten niet helemaal hetzelfde meten. Wanneer echter de resultaten van toepassing van de OSLO gerelateerd worden aan de in het kader van dit rapport gehanteerde achtergrondskennmerken, komt het profiel van diegenen die aangeven slechts in beperkte mate te kunnen rekenen op sociale ondersteuning, in hoge mate overeen met wat toepassing van het vroeger instrument aan toonde: geen verschillen tussen mannen en vrouwen; vooral ouderen geven aan slechts beperkt op sociale ondersteuning te kunnen rekenen maar ook personen met een eerder beperkte opleiding. Hier ook is de situatie in het Brussels en Waals Gewest minder gunstig in vergelijking met het Vlaams Gewest. De toenemende atomisering van de samenleving, met de nadruk die op de ‘nuclear family’ wordt gelegd (huishoudens enkel bestaand uit ouder en kinderen) resulteert in een groeiend aantal afzonderlijk wonende ouderen, al dan niet in koppel. De contacten met hun wellicht beroepsactieve kinderen, zo geven de resultaten aan, zij wellicht eerder beperkt een meer instrumenteel dan emotioneel van aard.

6. Bibliografie

- (1) World Health Organisation. Constitution. 1948. Geneva, World Health Organisation.
- (2) Russell RD. Social Health: An attempt to clarify this dimension of well-being. *International Journal of Health Education* 1973; 16:74-86.
- (3) Stroebe W, Stroebe M. The social psychology of social support. In: Higgins ET, Kruglanski AW, editors. *Social psychology: Handbook of basic principles*. New York: The Guilford Press, 1996: 597-621.
- (4) Cohen S, Wills TA. Stress, social support, and the buffering hypothesis. *Psychol Bull* 1985; 98(2):310-357.
- (5) Cohen S. Psychological models of the role of social support in the etiology of physical disease. *Health Psychology* 1988; 7:269-297.

Tabellen

België

Percentage van de bevolking (van 15 jaar en ouder) dat ontevreden is over hun sociale contacten, België.....	411
Percentage van de bevolking (van 15 jaar en ouder) dat aangeeft nooit deel te nemen aan activiteiten georganiseerd door verenigingen, België.....	412
Verdeling van de bevolking (van 15 jaar en ouder) volgens de gepercipieerde kwaliteit van sociale ondersteuning, België.....	413
Percentage van de bevolking (van 15 jaar en ouder) dat slechts een beperkte sociale ondersteuning meldt, België.....	414

Vlaams Gewest

Percentage van de bevolking (van 15 jaar en ouder) dat ontevreden is over hun sociale contacten, Vlaams Gewest.....	415
Percentage van de bevolking (van 15 jaar en ouder) dat aangeeft nooit deel te nemen aan activiteiten georganiseerd door verenigingen, Vlaams Gewest.....	416
Verdeling van de bevolking (van 15 jaar en ouder) volgens de gepercipieerde kwaliteit van sociale ondersteuning, Vlaams Gewest.....	417
Percentage van de bevolking (van 15 jaar en ouder) dat slechts een beperkte sociale ondersteuning meldt, Vlaams Gewest.....	418

Brussels Gewest

Percentage van de bevolking (van 15 jaar en ouder) dat ontevreden is over hun sociale contacten, Brussels Gewest.....	419
Percentage van de bevolking (van 15 jaar en ouder) dat aangeeft nooit deel te nemen aan activiteiten georganiseerd door verenigingen, Brussels Gewest	420
Verdeling van de bevolking (van 15 jaar en ouder) volgens de gepercipieerde kwaliteit van sociale ondersteuning, Brussels Gewest	421
Percentage van de bevolking (van 15 jaar en ouder) dat slechts een beperkte sociale ondersteuning meldt, Brussels Gewest	422

Waals Gewest

Percentage van de bevolking (van 15 jaar en ouder) dat ontevreden is over hun sociale contacten, Waals Gewest.....	423
Percentage van de bevolking (van 15 jaar en ouder) dat aangeeft nooit deel te nemen aan activiteiten georganiseerd door verenigingen, Waals Gewest.....	424
Verdeling van de bevolking (van 15 jaar en ouder) volgens de gepercipieerde kwaliteit van sociale ondersteuning, Waals Gewest.....	425
Percentage van de bevolking (van 15 jaar en ouder) dat slechts een beperkte sociale ondersteuning meldt, Waals Gewest	426

Percentage van de bevolking (van 15 jaar en ouder) dat ontevreden is over hun sociale contacten, België

SO_1		% (Ruw)	+ 95% BI	% (Corr*)	+ 95% BI	N
GESLACHT	Mannen	5,9	(4,9-6,8)	5,8	(4,9-6,8)	3488
	Vrouwen	6,7	(5,7-7,7)	6,5	(5,5-7,6)	4081
LEEFTIJDGROEP	15 - 24	4,3	(2,8-5,9)	4,3	(3,0-6,2)	907
	25 - 34	5,7	(4,0-7,3)	5,6	(4,2-7,6)	1085
	35 - 44	6,6	(4,9-8,3)	6,6	(5,0-8,5)	1260
	45 - 54	6,7	(4,9-8,5)	6,7	(5,1-8,7)	1194
	55 - 64	6,3	(4,4-8,1)	6,3	(4,7-8,4)	1144
	65 - 74	6,2	(4,2-8,3)	6,2	(4,4-8,6)	722
	75 +	8,9	(6,5-11,4)	8,8	(6,7-11,6)	1257
OPLEIDINGSNIVEAU	Lager/geen diploma	10,1	(7,5-12,7)	9,8	(7,3-13,0)	946
	Lager secundair	8,0	(5,6-10,4)	7,8	(5,7-10,7)	1201
	Hoger secundair	6,2	(5,0-7,4)	6,1	(5,0-7,5)	2349
	Hoger onderwijs	4,9	(3,8-5,9)	4,7	(3,8-5,9)	2898
URBANISATIEGRAAD	Stedelijk gebied	7,4	(6,2-8,5)	7,1	(6,1-8,3)	4130
	Halfstedelijk gebied	5,3	(3,9-6,8)	5,2	(3,9-6,8)	1348
	Landelijk gebied	5,5	(4,2-6,8)	5,4	(4,2-6,9)	2091
VERBLIJFPLAATS	Vlaams Gewest	5,4	(4,4-6,4)	5,3	(4,4-6,4)	2985
	Brussels Gewest	9,9	(8,3-11,5)	9,9	(8,4-11,6)	1922
	Waals Gewest	7,0	(5,7-8,3)	6,8	(5,6-8,1)	2662
JAAR	1997	6,1	(5,3-6,8)	6,1	(5,4-6,9)	8205
	2001	7,4	(6,7-8,2)	7,3	(6,6-8,1)	9299
	2004	6,9	(6,1-7,6)	6,7	(6,0-7,5)	9306
	2008	6,3	(5,6-7,0)	6,1	(5,4-6,9)	7569

Bron: Gezondheidsenquête, België, 2008

*Correctie voor leeftijd en/of geslacht op basis van logistisch regressiemodel (Belgische bevolking van 2001 als referentie)

Percentage van de bevolking (van 15 jaar en ouder) dat aangeeft nooit deel te nemen aan activiteiten georganiseerd door verenigingen, België

SO_3		% (Ruw)	+ 95% BI	% (Corr*)	+ 95% BI	N
GESLACHT	Mannen	29,9	(27,9-32,0)	29,7	(27,7-31,8)	3488
	Vrouwen	36,5	(34,4-38,6)	35,7	(33,6-37,9)	4091
LEEFTIJDGROEP	15 - 24	26,6	(22,6-30,7)	26,6	(22,7-30,8)	908
	25 - 34	27,8	(24,1-31,4)	27,6	(24,1-31,4)	1086
	35 - 44	28,5	(25,0-32,0)	28,4	(25,0-32,0)	1265
	45 - 54	30,7	(27,0-34,3)	30,6	(27,1-34,3)	1189
	55 - 64	36,8	(33,0-40,5)	36,7	(33,0-40,6)	1149
	65 - 74	42,1	(36,5-47,7)	41,9	(36,4-47,7)	723
	75 +	52,7	(48,2-57,2)	52,1	(47,6-56,6)	1259
OPLEIDINGSNIVEAU	Lager/geen diploma	52,9	(48,0-57,8)	48,5	(43,3-53,8)	952
	Lager secundair	47,1	(42,6-51,7)	45,3	(40,7-49,9)	1209
	Hoger secundair	37,2	(34,3-40,2)	37,4	(34,5-40,5)	2350
	Hoger onderwijs	19,9	(17,7-22,1)	20,4	(18,2-22,7)	2895
URBANISATIEGRAAD	Stedelijk gebied	37,0	(34,5-39,4)	36,2	(33,8-38,8)	4131
	Halfstedelijk gebied	30,7	(27,1-34,2)	30,1	(26,7-33,7)	1353
	Landelijk gebied	30,1	(27,1-33,0)	29,5	(26,7-32,5)	2095
VERBLIJFPLAATS	Vlaams Gewest	31,3	(28,9-33,6)	30,5	(28,2-32,9)	2994
	Brussels Gewest	37,1	(34,4-39,8)	37,7	(34,9-40,6)	1920
	Waals Gewest	36,6	(34,1-39,2)	36,0	(33,4-38,6)	2665
JAAR	2004	37,4	(35,9-39,0)	37,3	(35,7-38,9)	9279
	2008	33,4	(31,7-35,0)	32,6	(30,9-34,3)	7579

Bron: Gezondheidsenquête, België, 2008

*Correctie voor leeftijd en/of geslacht op basis van logistisch regressiemodel (Belgische bevolking van 2001 als referentie)

Verdeling van de bevolking (van 15 jaar en ouder) volgens de gepercipieerde kwaliteit van sociale ondersteuning, België

SO_4		Zwakke ondersteuning	Matige ondersteuning	Sterke ondersteuning	N
GESLACHT	Mannen	15,1	49,1	35,8	3483
	Vrouwen	16,0	49,5	34,6	4079
LEEFTIJD- GROEP	15 - 24	9,2	51,7	39,2	902
	25 - 34	12,5	49,5	38,0	1090
	35 - 44	13,6	48,8	37,6	1257
	45 - 54	15,0	49,8	35,2	1190
	55 - 64	19,5	51,1	29,3	1149
	65 - 74	21,0	47,3	31,7	722
	75 +	22,2	44,4	33,4	1252
OPLEIDINGS- NIVEAU	Lager/geen diploma	24,5	45,7	29,8	945
	Lager secundair	19,9	49,1	31,0	1207
	Hoger secundair	16,9	49,0	34,0	2349
	Hoger onderwijs	10,1	50,6	39,3	2888
URBANISATIE- GRAAD	Stedelijk gebied	16,8	48,4	34,8	4125
	Halfstedelijk gebied	13,6	50,4	36,0	1351
	Landelijk gebied	15,1	49,8	35,1	2086
VERBLIJF- PLAATS	Vlaams Gewest	12,4	49,7	37,9	2993
	Brussels Gewest	22,9	47,5	29,6	1922
	Waals Gewest	20,0	48,9	31,1	2647
JAAR	2008	15,5	49,3	35,2	7562

Bron: Gezondheidsenquête, België, 2008

Percentage van de bevolking (van 15 jaar en ouder) dat slechts een beperkte sociale ondersteuning meldt, België

SO_5		% (Ruw)	+ 95% BI	% (Corr*)	+ 95% BI	N
GESLACHT	Mannen	15,1	(13,6-16,6)	14,6	(13,2-16,1)	3483
	Vrouwen	16,0	(14,5-17,4)	15,1	(13,7-16,7)	4079
LEEFTIJDGROEP	15 - 24	9,2	(6,9-11,4)	9,2	(7,1-11,7)	902
	25 - 34	12,5	(9,8-15,3)	12,5	(10,1-15,5)	1090
	35 - 44	13,6	(11,4-15,9)	13,6	(11,5-16,0)	1257
	45 - 54	15,0	(12,4-17,5)	15,0	(12,6-17,7)	1190
	55 - 64	19,5	(16,2-22,9)	19,5	(16,4-23,1)	1149
	65 - 74	21,0	(16,9-25,2)	21,0	(17,2-25,5)	722
	75 +	22,2	(18,3-26,1)	22,1	(18,5-26,2)	1252
OPLEIDINGSNIVEAU	Lager/geen diploma	24,5	(20,3-28,6)	21,7	(17,8-26,2)	945
	Lager secundair	19,9	(16,5-23,3)	18,2	(15,1-21,7)	1207
	Hoger secundair	16,9	(14,8-19,1)	16,8	(14,7-19,1)	2349
	Hoger onderwijs	10,1	(8,6-11,5)	10,1	(8,8-11,7)	2888
URBANISATIEGRAAD	Stedelijk gebied	16,8	(15,1-18,5)	16,1	(14,5-17,8)	4125
	Halfstedelijk gebied	13,6	(11,2-16,0)	13,1	(10,9-15,5)	1351
	Landelijk gebied	15,1	(13,0-17,3)	14,5	(12,5-16,8)	2086
VERBLIJFPLAATS	Vlaams Gewest	12,4	(10,9-13,9)	11,7	(10,3-13,2)	2993
	Brussels Gewest	22,9	(20,6-25,2)	23,0	(20,6-25,4)	1922
	Waals Gewest	20,0	(17,8-22,1)	19,1	(17,1-21,4)	2647
JAAR	2008	15,5	(14,4-16,7)			7562

Bron: Gezondheidsenquête, België, 2008

*Correctie voor leeftijd en/of geslacht op basis van logistisch regressiemodel (Belgische bevolking van 2001 als referentie)

Percentage van de bevolking (van 15 jaar en ouder) dat ontevreden is over hun sociale contacten, Vlaams Gewest

SO_1		% (Ruw)	+ 95% BI	% (Corr*)	+ 95% BI	N
GESLACHT	Mannen	4,3	(3,2-5,5)	4,3	(3,2-5,6)	1433
	Vrouwen	6,5	(5,0-8,0)	6,3	(5,0-8,0)	1552
LEEFTIJDGROEP	15 - 24	4,0	(1,8-6,1)	3,9	(2,2-6,7)	350
	25 - 34	5,5	(3,0-7,9)	5,3	(3,4-8,3)	366
	35 - 44	5,6	(3,1-8,1)	5,5	(3,5-8,5)	461
	45 - 54	5,7	(3,3-8,0)	5,6	(3,7-8,4)	490
	55 - 64	5,1	(2,6-7,5)	5,0	(3,1-8,0)	474
	65 - 74	4,5	(2,2-6,9)	4,4	(2,6-7,4)	325
	75 +	8,6	(5,2-11,9)	8,2	(5,5-12,0)	519
OPLEIDINGSNIVEAU	Lager/geen diploma	8,8	(5,3-12,2)	8,3	(5,2-13,0)	411
	Lager secundair	6,6	(3,3-9,9)	6,5	(3,8-11,0)	460
	Hoger secundair	5,3	(3,7-6,9)	5,1	(3,8-6,9)	960
	Hoger onderwijs	4,4	(3,0-5,9)	4,2	(3,0-5,9)	1112
URBANISATIEGRAAD	Stedelijk gebied	6,4	(4,6-8,1)	6,0	(4,6-8,0)	1149
	Halfstedelijk gebied	5,3	(3,6-7,0)	5,1	(3,7-7,0)	930
	Landelijk gebied	4,4	(2,7-6,2)	4,3	(2,9-6,4)	906
JAAR	1997	5,2	(4,2-6,3)	5,3	(4,3-6,4)	2910
	2001	6,8	(5,6-7,9)	6,6	(5,5-7,8)	3305
	2004	5,6	(4,6-6,6)	5,4	(4,5-6,4)	3581
	2008	5,4	(4,4-6,4)	5,2	(4,3-6,3)	2985

Bron: Gezondheidsenquête, België, 2008

*Correctie voor leeftijd en/of geslacht op basis van logistisch regressiemodel (Belgische bevolking van 2001 als referentie)

Percentage van de bevolking (van 15 jaar en ouder) dat aangeeft nooit deel te nemen aan activiteiten georganiseerd door verenigingen, Vlaams Gewest

SO_3		% (Ruw)	+ 95% BI	% (Corr*)	+ 95% BI	N
GESLACHT	Mannen	27,4	(24,5-30,3)	26,9	(24,2-29,8)	1435
	Vrouwen	34,9	(31,9-37,9)	33,9	(30,9-37,1)	1559
LEEFTIJDGROEP	15 - 24	22,4	(17,0-27,7)	22,3	(17,5-28,1)	349
	25 - 34	25,1	(19,5-30,6)	24,8	(19,8-30,7)	366
	35 - 44	28,6	(23,4-33,8)	28,5	(23,6-33,9)	462
	45 - 54	28,9	(23,9-34,0)	28,9	(24,1-34,1)	491
	55 - 64	34,3	(29,1-39,5)	34,2	(29,2-39,6)	473
	65 - 74	40,1	(32,4-47,9)	40,0	(32,4-48,1)	326
	75 +	48,5	(42,0-55,0)	47,8	(41,4-54,3)	527
OPLEIDINGSNIVEAU	Lager/geen diploma	49,1	(42,4-55,8)	45,2	(37,9-52,6)	415
	Lager secundair	46,7	(39,9-53,6)	44,8	(38,0-51,7)	462
	Hoger secundair	32,8	(28,6-36,9)	32,7	(28,7-37,0)	961
	Hoger onderwijs	19,9	(16,8-23,1)	20,2	(17,3-23,6)	1114
URBANISATIEGRAAD	Stedelijk gebied	34,8	(30,8-38,7)	33,4	(29,5-37,6)	1152
	Halfstedelijk gebied	29,7	(25,6-33,8)	29,0	(25,1-33,2)	934
	Landelijk gebied	28,3	(24,2-32,5)	27,9	(24,0-32,2)	908
JAAR	2004	34,7	(32,5-36,9)	34,3	(32,1-36,6)	3589
	2008	31,3	(28,9-33,6)	30,3	(28,0-32,7)	2994

Bron: Gezondheidsenquête, België, 2008

*Correctie voor leeftijd en/of geslacht op basis van logistisch regressiemodel (Belgische bevolking van 2001 als referentie)

Verdeling van de bevolking (van 15 jaar en ouder) volgens de gepercipieerde kwaliteit van sociale ondersteuning, Vlaams Gewest

SO_4		Zwakke ondersteuning	Matige ondersteuning	Sterke ondersteuning	N
GESLACHT	Mannen	11,9	48,2	39,9	1431
	Vrouwen	12,9	51,0	36,1	1562
LEEFTIJD- GROEP	15 - 24	5,8	51,7	42,5	348
	25 - 34	10,2	47,2	42,6	367
	35 - 44	9,0	50,2	40,8	459
	45 - 54	11,6	49,7	38,7	490
	55 - 64	17,9	52,6	29,5	481
	65 - 74	16,8	47,5	35,7	326
	75 +	19,4	47,4	33,2	522
OPLEIDINGS- NIVEAU	Lager/geen diploma	22,9	47,2	29,9	412
	Lager secundair	14,5	50,2	35,3	463
	Hoger secundair	13,8	49,0	37,2	959
	Hoger onderwijs	7,5	50,9	41,6	1113
URBANISATIE- GRAAD	Stedelijk gebied	12,8	48,0	39,2	1148
	Halfstedelijk gebied	12,2	50,4	37,4	933
	Landelijk gebied	12,1	51,1	36,8	912
JAAR	2008	12,4	49,7	37,9	2993

Bron: Gezondheidsenquête, België, 2008

Percentage van de bevolking (van 15 jaar en ouder) dat slechts een beperkte sociale ondersteuning meldt, Vlaams Gewest

SO_5		% (Ruw)	+ 95% BI	% (Corr*)	+ 95% BI	N
GESLACHT	Mannen	11,9	(9,9-13,8)	11,0	(9,3-13,0)	1431
	Vrouwen	12,9	(11,0-14,9)	11,7	(10,0-13,8)	1562
LEEFTIJDGROEP	15 - 24	5,8	(3,1-8,5)	5,8	(3,6-9,1)	348
	25 - 34	10,2	(6,5-13,8)	10,2	(7,1-14,4)	367
	35 - 44	9,0	(6,3-11,7)	9,0	(6,7-12,1)	459
	45 - 54	11,6	(8,3-14,9)	11,6	(8,7-15,3)	490
	55 - 64	17,9	(13,2-22,6)	17,9	(13,7-23,1)	481
	65 - 74	16,8	(11,7-21,9)	16,8	(12,3-22,5)	326
	75 +	19,4	(14,1-24,8)	19,3	(14,6-25,1)	522
OPLEIDINGSNIVEAU	Lager/geen diploma	22,9	(17,2-28,5)	19,3	(14,2-25,7)	412
	Lager secundair	14,5	(10,2-18,7)	12,2	(9,0-16,5)	463
	Hoger secundair	13,8	(10,8-16,7)	13,2	(10,7-16,4)	959
	Hoger onderwijs	7,5	(5,7-9,3)	7,5	(5,8-9,5)	1113
URBANISATIEGRAAD	Stedelijk gebied	12,8	(10,2-15,3)	11,5	(9,4-14,1)	1148
	Halfstedelijk gebied	12,2	(9,5-14,9)	11,3	(9,0-14,0)	933
	Landelijk gebied	12,1	(9,5-14,8)	11,2	(8,8-14,2)	912
JAAR	2008	12,4	(10,9-13,9)			2993

Bron: Gezondheidsenquête, België, 2008

*Correctie voor leeftijd en/of geslacht op basis van logistisch regressiemodel (Belgische bevolking van 2001 als referentie)

Percentage van de bevolking (van 15 jaar en ouder) dat ontevreden is over hun sociale contacten, Brussels Gewest

SO_1		% (Ruw)	+ 95% BI	% (Corr*)	+ 95% BI	N
GESLACHT	Mannen	10,9	(8,5-13,4)	10,9	(8,7-13,6)	866
	Vrouwen	9,0	(7,1-11,0)	8,8	(7,0-11,1)	1056
LEEFTIJDGROEP	15 - 24	7,1	(3,0-11,2)	7,1	(4,0-12,4)	236
	25 - 34	8,9	(5,5-12,2)	8,8	(6,0-12,7)	390
	35 - 44	12,6	(8,6-16,5)	12,5	(9,1-17,0)	348
	45 - 54	9,0	(5,3-12,8)	8,9	(5,9-13,4)	262
	55 - 64	9,3	(5,5-13,2)	9,3	(6,1-13,9)	256
	65 - 74	10,3	(4,6-16,1)	10,4	(5,9-17,7)	139
	75 +	13,6	(9,0-18,3)	13,9	(9,8-19,3)	291
OPLEIDINGSNIVEAU	Lager/geen diploma	19,8	(11,1-28,5)	19,9	(12,2-30,8)	179
	Lager secundair	11,0	(6,5-15,4)	10,7	(7,1-16,0)	263
	Hoger secundair	9,3	(6,4-12,1)	9,1	(6,6-12,3)	508
	Hoger onderwijs	8,7	(6,6-10,8)	8,3	(6,4-10,7)	905
GROTE STEDEN	Brussel	9,9	(8,3-11,5)	9,4	(7,9-11,3)	1922
	Gent en Antwerpen	8,4	(4,6-12,2)	8,0	(5,1-12,5)	370
	Luik en Charleroi	6,4	(2,9-9,9)	6,0	(3,5-10,3)	242
JAAR	1997	7,8	(6,4-9,1)	7,7	(6,5-9,3)	2392
	2001	9,1	(7,8-10,5)	9,0	(7,8-10,5)	2216
	2004	9,1	(7,5-10,7)	9,0	(7,5-10,7)	2134
	2008	9,9	(8,3-11,5)	9,8	(8,3-11,5)	1922

Bron: Gezondheidsenquête, België, 2008

*Correctie voor leeftijd en/of geslacht op basis van logistisch regressiemodel (Belgische bevolking van 2001 als referentie)

Percentage van de bevolking (van 15 jaar en ouder) dat aangeeft nooit deel te nemen aan activiteiten georganiseerd door verenigingen, Brussels Gewest

SO_3		% (Ruw)	+ 95% BI	% (Corr*)	+ 95% BI	N
GESLACHT	Mannen	35,7	(31,9-39,6)	36,7	(32,9-40,8)	862
	Vrouwen	38,3	(34,9-41,8)	38,6	(35,1-42,2)	1058
LEEFTIJDGROEP	15 - 24	36,9	(28,8-45,1)	36,9	(29,3-45,3)	237
	25 - 34	33,8	(28,5-39,2)	33,8	(28,8-39,3)	390
	35 - 44	32,6	(26,9-38,4)	32,6	(27,2-38,6)	352
	45 - 54	33,9	(27,2-40,6)	33,9	(27,6-40,8)	257
	55 - 64	40,6	(33,8-47,4)	40,6	(34,0-47,4)	260
	65 - 74	47,1	(37,3-56,9)	46,9	(37,4-56,7)	136
	75 +	50,1	(43,0-57,2)	49,9	(42,8-57,0)	288
OPLEIDINGSNIVEAU	Lager/geen diploma	67,0	(58,9-75,0)	65,7	(57,0-73,5)	178
	Lager secundair	50,2	(42,5-57,9)	50,1	(42,4-57,7)	265
	Hoger secundair	40,2	(34,6-45,8)	40,4	(35,0-46,1)	508
	Hoger onderwijs	26,8	(23,4-30,3)	27,3	(23,8-31,2)	903
GROTE STEDEN	Brussel	37,1	(34,4-39,8)	37,4	(34,6-40,3)	1920
	Gent en Antwerpen	38,8	(31,5-46,0)	37,6	(30,8-44,9)	371
	Luik en Charleroi	55,9	(47,6-64,3)	55,8	(47,5-63,8)	243
JAAR	2004	44,7	(42,0-47,5)	45,3	(42,5-48,1)	2110
	2008	37,1	(34,4-39,8)	37,7	(35,0-40,5)	1920

Bron: Gezondheidsenquête, België, 2008

*Correctie voor leeftijd en/of geslacht op basis van logistisch regressiemodel (Belgische bevolking van 2001 als referentie)

Verdeling van de bevolking (van 15 jaar en ouder) volgens de gepercipieerde kwaliteit van sociale ondersteuning, Brussels Gewest

SO_4		Zwakke ondersteuning	Matige ondersteuning	Sterke ondersteuning	N
GESLACHT	Mannen	23,2	49,4	27,4	868
	Vrouwen	22,6	45,8	31,6	1054
LEEFTIJD- GROEP	15 - 24	21,8	41,8	36,4	236
	25 - 34	13,7	53,7	32,6	392
	35 - 44	24,6	48,9	26,5	349
	45 - 54	23,9	49,3	26,7	260
	55 - 64	27,9	43,2	28,9	257
	65 - 74	30,2	46,0	23,8	136
	75 +	29,4	40,4	30,2	292
	OPLEIDINGS- NIVEAU	Lager/geen diploma	42,2	34,8	23,0
Lager secundair		25,7	49,2	25,1	264
Hoger secundair		24,3	49,3	26,5	515
Hoger onderwijs		18,0	47,8	34,2	901
GROTE STEDEN	Brussel	22,9	47,5	29,6	1922
	Gent en Antwerpen	12,0	54,3	33,8	368
	Luik en Charleroi	22,3	46,4	31,2	242
JAAR	2008	22,9	47,5	29,6	1922

Bron: Gezondheidsenquête, België, 2008

Percentage van de bevolking (van 15 jaar en ouder) dat slechts een beperkte sociale ondersteuning meldt, Brussels Gewest

SO_5		% (Ruw)	+ 95% BI	% (Corr*)	+ 95% BI	N
GESLACHT	Mannen	23,2	(19,9-26,4)	23,9	(20,7-27,4)	868
	Vrouwen	22,6	(19,7-25,5)	22,8	(20,0-26,0)	1054
LEEFTIJDGROEP	15 - 24	21,8	(15,2-28,4)	21,8	(16,0-29,0)	236
	25 - 34	13,7	(10,0-17,4)	13,7	(10,4-17,9)	392
	35 - 44	24,6	(19,3-29,8)	24,6	(19,7-30,1)	349
	45 - 54	23,9	(17,8-30,1)	23,9	(18,4-30,5)	260
	55 - 64	27,9	(21,9-33,9)	27,9	(22,4-34,2)	257
	65 - 74	30,2	(21,1-39,4)	30,3	(22,0-40,0)	136
	75 +	29,4	(22,5-36,3)	29,5	(23,1-36,9)	292
OPLEIDINGSNIVEAU	Lager/geen diploma	42,2	(32,0-52,3)	40,2	(30,6-50,6)	176
	Lager secundair	25,7	(18,9-32,6)	25,7	(19,5-33,2)	264
	Hoger secundair	24,3	(19,8-28,8)	24,7	(20,4-29,6)	515
	Hoger onderwijs	18,0	(15,1-20,9)	18,7	(15,8-22,0)	901
GROTE STEDEN	Brussel	22,9	(20,6-25,2)	23,2	(20,9-25,7)	1922
	Gent en Antwerpen	12,0	(7,6-16,3)	11,5	(8,0-16,2)	368
	Luik en Charleroi	22,3	(15,2-29,5)	22,0	(15,8-29,8)	242
JAAR	2008	22,9	(20,6-25,2)			1922

Bron: Gezondheidsenquête, België, 2008

*Correctie voor leeftijd en/of geslacht op basis van logistisch regressiemodel (Belgische bevolking van 2001 als referentie)

Percentage van de bevolking (van 15 jaar en ouder) dat ontevreden is over hun sociale contacten, Waals Gewest

SO_1		% (Ruw)	+ 95% BI	% (Corr*)	+ 95% BI	N
GESLACHT	Mannen	7,7	(5,7-9,7)	7,4	(5,6-9,6)	1189
	Vrouwen	6,4	(4,9-7,9)	6,0	(4,8-7,6)	1473
LEEFTIJDGROEP	15 - 24	4,3	(1,8-6,8)	4,3	(2,4-7,5)	321
	25 - 34	4,6	(2,0-7,3)	4,6	(2,6-8,1)	329
	35 - 44	6,7	(4,0-9,4)	6,7	(4,5-9,9)	451
	45 - 54	8,2	(4,8-11,7)	8,2	(5,4-12,3)	442
	55 - 64	8,0	(4,7-11,4)	8,0	(5,2-12,0)	414
	65 - 74	9,2	(4,6-13,8)	9,2	(5,5-15,1)	258
	75 +	8,5	(4,2-12,9)	8,7	(5,1-14,3)	447
OPLEIDINGSNIVEAU	Lager/geen diploma	10,6	(6,5-14,6)	9,5	(6,1-14,6)	356
	Lager secundair	9,9	(5,8-13,9)	9,1	(6,0-13,7)	478
	Hoger secundair	7,4	(5,2-9,6)	7,2	(5,2-9,8)	881
	Hoger onderwijs	4,3	(2,6-6,1)	4,2	(2,8-6,3)	881
URBANISATIEGRAAD	Stedelijk gebied	7,4	(5,4-9,5)	7,0	(5,3-9,3)	1059
	Halfstedelijk gebied	5,4	(2,8-8,1)	5,3	(3,2-8,6)	418
	Landelijk gebied	7,0	(5,1-9,0)	6,7	(5,1-8,8)	1185
JAAR	1997	7,0	(5,7-8,3)	7,1	(5,9-8,5)	2903
	2001	8,2	(7,0-9,3)	8,0	(7,0-9,3)	3778
	2004	8,7	(7,4-10,1)	8,7	(7,4-10,1)	3591
	2008	7,0	(5,7-8,3)	6,8	(5,7-8,2)	2662

Bron: Gezondheidsenquête, België, 2008

*Correctie voor leeftijd en/of geslacht op basis van logistisch regressiemodel (Belgische bevolking van 2001 als referentie)

Percentage van de bevolking (van 15 jaar en ouder) dat aangeeft nooit deel te nemen aan activiteiten georganiseerd door verenigingen, Waals Gewest

SO_3		% (Ruw)	+ 95% BI	% (Corr*)	+ 95% BI	N
GESLACHT	Mannen	33,7	(30,3-37,1)	33,5	(30,2-37,0)	1191
	Vrouwen	39,2	(36,1-42,3)	38,3	(35,2-41,6)	1474
LEEFTIJDGROEP	15 - 24	32,5	(25,3-39,7)	32,5	(25,7-40,0)	322
	25 - 34	30,4	(24,7-36,1)	30,2	(24,7-36,4)	330
	35 - 44	26,9	(22,2-31,7)	26,8	(22,3-32,0)	451
	45 - 54	33,5	(28,1-39,0)	33,4	(28,2-39,1)	441
	55 - 64	41,0	(34,9-47,0)	40,9	(35,0-47,1)	416
	65 - 74	45,5	(36,8-54,3)	45,3	(36,9-53,9)	261
	75 +	62,0	(55,6-68,3)	61,5	(55,0-67,6)	444
OPLEIDINGSNIVEAU	Lager/geen diploma	57,8	(50,1-65,5)	51,0	(42,7-59,1)	359
	Lager secundair	47,2	(41,0-53,4)	45,1	(38,9-51,3)	482
	Hoger secundair	45,5	(40,9-50,0)	46,0	(41,4-50,7)	881
	Hoger onderwijs	17,1	(13,8-20,4)	17,6	(14,5-21,3)	878
URBANISATIEGRAAD	Stedelijk gebied	40,9	(36,8-45,0)	40,4	(36,3-44,6)	1059
	Halfstedelijk gebied	35,0	(29,1-41,0)	34,5	(28,7-40,9)	419
	Landelijk gebied	32,6	(28,7-36,4)	31,8	(28,0-35,9)	1187
JAAR	2004	40,7	(38,1-43,2)	40,8	(38,2-43,4)	3580
	2008	36,6	(34,1-39,2)	35,8	(33,2-38,4)	2665

Bron: Gezondheidsenquête, België, 2008

*Correctie voor leeftijd en/of geslacht op basis van logistisch regressiemodel (Belgische bevolking van 2001 als referentie)

Verdeling van de bevolking (van 15 jaar en ouder) volgens de gepercipieerde kwaliteit van sociale ondersteuning, Waals Gewest

SO_4		Zwakke ondersteuning	Matige ondersteuning	Sterke ondersteuning	N
GESLACHT	Mannen	19,7	50,7	29,6	1184
	Vrouwen	20,2	47,4	32,4	1463
LEEFTIJD- GROEP	15 - 24	12,5	54,7	32,8	318
	25 - 34	16,6	52,0	31,4	331
	35 - 44	19,4	46,1	34,5	449
	45 - 54	19,8	50,2	30,0	440
	55 - 64	21,0	49,9	29,0	411
	65 - 74	28,7	47,2	24,1	260
	75 +	26,2	39,2	34,6	438
OPLEIDINGS- NIVEAU	Lager/geen diploma	23,8	44,9	31,3	357
	Lager secundair	28,3	47,2	24,5	480
	Hoger secundair	21,6	49,0	29,4	875
	Hoger onderwijs	13,1	51,0	35,9	874
URBANISATIE- GRAAD	Stedelijk gebied	20,2	49,6	30,3	1055
	Halfstedelijk gebied	20,3	50,2	29,5	418
	Landelijk gebied	19,6	47,8	32,5	1174
JAAR	2008	20,0	48,9	31,1	2647

Bron: Gezondheidsenquête, België, 2008

Percentage van de bevolking (van 15 jaar en ouder) dat slechts een beperkte sociale ondersteuning meldt, Waals Gewest

SO_5		% (Ruw)	+ 95% BI	% (Corr*)	+ 95% BI	N
GESLACHT	Mannen	19,7	(16,7-22,7)	19,3	(16,6-22,4)	1184
	Vrouwen	20,2	(17,6-22,8)	19,5	(16,9-22,4)	1463
LEEFTIJDGROEP	15 - 24	12,5	(7,6-17,5)	12,5	(8,4-18,3)	318
	25 - 34	16,6	(11,1-22,1)	16,6	(11,8-22,8)	331
	35 - 44	19,4	(14,8-24,0)	19,4	(15,2-24,4)	449
	45 - 54	19,8	(15,3-24,4)	19,8	(15,7-24,7)	440
	55 - 64	21,0	(15,9-26,2)	21,0	(16,3-26,7)	411
	65 - 74	28,7	(20,6-36,7)	28,7	(21,4-37,2)	260
	75 +	26,2	(19,9-32,4)	26,2	(20,4-32,9)	438
OPLEIDINGSNIVEAU	Lager/geen diploma	23,8	(17,4-30,2)	20,7	(15,0-28,0)	357
	Lager secundair	28,3	(22,0-34,5)	26,6	(20,9-33,3)	480
	Hoger secundair	21,6	(17,8-25,3)	21,7	(18,1-25,7)	875
	Hoger onderwijs	13,1	(10,1-16,1)	13,1	(10,4-16,5)	874
URBANISATIEGRAAD	Stedelijk gebied	20,2	(16,9-23,4)	19,5	(16,5-23,0)	1055
	Halfstedelijk gebied	20,3	(15,1-25,5)	20,0	(15,2-25,8)	418
	Landelijk gebied	19,6	(16,2-23,1)	19,1	(16,0-22,7)	1174
JAAR	2008	20,0	(17,8-22,1)			2647

Bron: Gezondheidsenquête, België, 2008

*Correctie voor leeftijd en/of geslacht op basis van logistisch regressiemodel (Belgische bevolking van 2001 als referentie)